

„Novi čas“

Ihaja vsak petek ob 12. uri popoldne. Uredništvo in upravnništvo je v Gosposki ulici št. 6, drugo dvorišče.

NOVI ČAS

List stane

za celo leto . . . 3
za manj premožne 3
v Nemčijo . . . 5
posamezne številke 8
Oglesi po dogovoru.

Štev. 33

V Gorici, 16. avgusta 1912.

Leto III.

Pozdrav!

Jutri se v našem mestu zbero k slavnostnem zborovanju naši katoliški dijaki. Naš list, ki je vedno in povsod znal ceniti napredek in pomen katoliške organizacije, pozdravlja v središču naše dežele te mlade nositelje in sobojevnike na kulturnem polju. Veselimo se njihovega napredka, veselimo se tega iz dna srca, ker vemo, da so oni poleg naših izobraževalnih društev Orlov in Marijinih družb izbran cvet naše ga naroda in njega up in nada za boljše bodoče stanje. Res je glavna in vrhovna naloga naših dijakov **dober napredek v šoli**, a mladi ljudje, ki so poklicani, da enkrat vstopijo v bojne vrste naše za katoliško kulturo boreče se armade, morajo privaditi in naučiti se tudi pametnemu, **katoliškemu nam delom odgovarjajočemu življenju** in pa **delovanju**, ki stremi za tem, da preuredi človeško družbo po nezmotljivih naukih naše sv. Cerve.

Naše **katoliško** ljudstvo lahko s ponosom gleda na te izbrane čete, ker ve, da bodo iz teh na katoliškem temelju stoječih vrst izšli polagoma oni možje, ki ga bodo vodili k boljšemu duševnemu in gospodarskem stanju. In v imenu tega **katoliškega, slovenskega in demokratičnega** stališča, bodite naši mladi prijatelji-dijaki iskreno pozdravljeni!

* * *

Sestanek našega dijaštva v Gorici.

Jutri v soboto se vrši podružnice »Slov. dij. zveze za Primorje« občni zbor, ki je za člane obvezen. Vršni se v prostorih S. K. S. Z. ob 4h popoldne.

V nedeljo zjutraj točno ob 8h bo na splošno željo vsega dijaštva iz posebne prijaznosti daroval **pontifikalno** slovesno sv. mašo premilostni Monsgr. **Fr. Castelliz**, rektor osrednjega semenišča v Gorici. Dijaštvo se polnoštevilno udeleži te sv. daritve v semeniški kapeli; seveda vabimo k tej izredni slovesni daritvi vse sl. občinstvo. Pri sv. maši poje pod vodstvom preč. patra Aleksandra in preč. g. Setničarja ad hoc sestavljeni dijaški možki zbor Filkelevo mašo.

Ob 10. uri se vrši zborovanje katoliško narodnih abiturijentov v dvorani

»Central«. Popoldanske slavnostne predstave in igrokaza »Naša kri« se osebno udeleži pisatelj preč g. župnik F. S. F i n ž g a r .

Predstava se vrši v proslavo rojstnega dne Ni. Veličanstva presv. cesarja Franca Jožefa I.

Na komerz, ki se prične ob 8h zvečer, vabimo vse naše občinstvo. Vsi sloji brez razlike bodite nam dobrodošli in v naši sredi pozdravljeni.

Z Bogom za ljudstvo!

Pripravljalni odbor.

Evharistični kongres na Dunaju.

V velikem številu pojdejo Slovenci h kongresu na Dunaj. Zadnjikrat smo poročali, da se naprosi prevzvišene škofo na Slovenskem za slovesno službo božjo v frančiškanski cerkvi, kjer se bodo Slovenci zbrali. Za to pa je treba poskrbeti tudi primerno petje.

Pri shodu bo treba peti najmanj pri treh slovesnih latinskih mašah, ravno tako pri popoldanski službi božji.

Vsi oni pevci in pevke, ki pojdejo h kongresu, naj se, bodisi po domačem dušnem pastirju, bodisi sami, **čim preje** javijo pri vlč. g. **Stanku Premrl-u**, **pevovodju stolne cerkve v Ljubljani, Pred škofijo 12. I.** ter naj mu povedo **1. svoje naslove, 2. katere latinske maše znajo peti.** — Če bi bilo mogoče, bi potem pevci in pevke že pred odhodom na Dunaj imeli eno pevsko vajo v Ljubljani.

Pevci in pevke, oglasite se v obilnem številu, in potrudite se, da bo slovenski zbor res čeden in krepak. Pokažimo tudi ob ti znameniti priliki na cesarskem Dunaju, da smo Slovenci navdušen pevski narod in da ljubimo svojega evharističnega Boga!

Na Koroškem se je za kongres doslej priglasilo 368 Slovencev, kar je zelo mnogo. Koroški Slovenci pojdejo na Dunaj s posebnim vlakom. Ziljani in Rožani odidejo v narodnih nošah, kar bo Slovincem v čast in ponos!

Po svetu.

So ljudje, ki pravijo: Toliko se piše o vojni z Italijo, pa je še ni. — Zahvalimo Boga, da je ni! Da pa časniki pišejo o možnosti vojne med Italijo in Avstrijo, ni čudno! Sicer nihče ne ve, kaj imajo diplomati med seboj; toda nasprotstvo med nami in Italijo je vendarle očito — saj v ljudstvu se kaže to nasprotstvo. — Na Balkanu se lahko vsak trenutek kaj zgodi; saj tam je kakor sod dinamita, okrog katerega gore ognji. Kako lahko se vžge. Sedaj pa nekaj novic iz svetovne politike! — **Italija in Švica** imata sedaj med seboj prepir. Mala Švica se nikdar ne meša v svetovno politiko. Prebivalstva ne šteje niti 4 milijone. Ljudovlada Švica je nevtralna in je ne sme napasti nobena država. Sedaj pa je Italija začela graditi na švicarski meji močne trdnjave, ki kažejo, da hoče Italija v ugodnem trenutku udariti v Švico ter zasesti njen južni del, kjer prebiva 300.000 Lahov. S tem pa bi se laška severna meja pomaknila naprej, bi se silno ojačila in nasprotno nemška in švicarska meja bi bila proti Italiji nezavarovana. Enako bi tudi naša meja zelo trpela. Zato pa Nemčija in Avstrija ne bosta smeli dopustiti, da bi Italija uganjala s Švico, kar bi hotela. — **Italija** bo zgradila na novo še 14 velikih oklopnih ladij, 96 torpedovk in 60 podmorskih čolnov. — **Albanci** so sedaj med seboj sprti. Eni menijo, naj se sklene mir, drugi, da se gre naprej. Albanci so res začeli prodirati, kakor poročajo nemški listi. — **Avstrijsko pošto v Solunu so z dinamitom napadli** neznan storilec. Bomba je napravila precej škode. Kdo je napad izvršil se ne ve, ali Mladoturki ali Albanci. — **Bolgarija** je silno ostro nastopila proti Turčiji radi klanja Bolgarov, o katerem smo poročali. Ta nastop Bolgarske v Carigradu podpira tudi Avstrija in Nemčija. Sploh pa bolgarsko ljudstvo zahteva vojno s Turki. Bolgarska armada je izborna. — **Srbi** so na Bolgare zelo ljubosumni. Čujejo se glasovi, naj bi se Srbi rajši naslonili na Avstrijo. — **Francija in Rusija** sta si zopet zelo debeli prijateljici. Francoski min. predsednik Poincare se mudi na Ruskem, kjer ga je car sprejel z vsemi častmi. Tako na uro gledat pa taki gospodje ne hodijo. Baie — kdo to ve — se bosta Rus in Francoz dogovorila,

kaj naj storita na Balkanu. Pa še nekaj je! Francoski bankirji so Rusom nehali dajati posojila. Sedaj je Poincare prišel Ruse tolažiti, da bodo že še dobivali denar od francoskih judov. — **Med Rusijo in papežem** je nastal razpor. Pravoslavna Rusija zahteva, naj papež prepove katoliškemu škofom in duhovnikom, da ne bi delali za katoliško stvar. To predrzno zahtevo je Vatikan odločno odbil. — **Zoper ruskega cara** se je zopet pripravljala zarota, ki so jo pa pravočasno odkrili. — **Na otoku Haiti divja revolucija.** Revolucionarji so vrgli bombo v vladno palačo. Predsednik Lecorte in 400 ljudi je bilo ubitih. — **V Meksiki** divjajo vstaši grozovito. Vstaši so zavzeli mesto Ikstapan. Posadko, ki je branila mesto, sestavljeno iz sto kmetov in sto Ikstapanov,

so vstaši pomorili. Po zavzetju Ikstapana so pričeli revolucionarji prodirati proti Toluca. Nadalje so vstaši v bližini Chiaitle v državi Morelos napadli osebni vlak in pomorili 25 vojakov in 20 potnikov. Vstaši pod vodstvom voditelja Zapate so ustavili nek železniški vlak, v katerem se je nahajalo tudi veliko ranjencev, oziroma bolnikov. Ubili so 36 vojakov in 36 potnikov. Potnike so oropali, ubitim ženam odrezali roke, da se polaste prstanov, neko ženo ustrelili, ki je imela mrtvega otroka v naročju, ustrelili in ubili 3 žurnaliste, med njimi nekega Straussa, poročevalca lista »Imparciala«, katerega so s puškinih kopic pobili, dasi jih je prosil, naj mu prizaneso. Nato so požgali vozove. — **Novi maroški sultan** se imenuje Mulej Jusuf in je

brat prejšnjega Mulej Hafida, ki je odpotoval na Francosko.

Najnovejše vesti.

Neugoden položaj na Balkanu. Turški listi pišejo proti Bolgariji zelo ostro. Povdarjajo, če bo Bolgarija še dalje rožljala z orožjem, bodo turške stranke pozabile na svoje spore in se zedinile. Turška armada pa že komaj čaka, da se udari. — Včeraj dne 15. t. m. se je poostril tudi spor med Črnogoro in Turčijo. Turčija noče odstopiti Črnigori enega okraja, kakor je bilo domnenjeno.

Naš zunanji minister je začel vplivati na vevlasti, da pritisnejo na Turke, da Albancem in Bolgarom dajo večjo svobodo.

Ljstek.

Junaštvo in zvestoba.

Nemški spisal: JOŽEF SPILLMANN D. J.

(Dalje.)

Na vrtni strani smo videli veliki drevored do mostu pokrit z mrličmi in ranjenci v rdečem švicarskem kroju; videli smo, kako so moški in ženske morili z bodali in sabljami, kar je bilo še živih. Onostran mosta na trgu Ludovika XV. streljanje, upitje, konjeništvu z bliščječimi sabljami.

„Kaj pa tisti boj tam?“ sem vprašal. „Naše brate sečejo,“ je odgovoril Virc iz Untervaldna. „Prišel je namreč šel s kraljevim poveljem, da mora polk v vojašnico nazaj. Bilo je očitno, da je to nemogoče. In zdaj jih žalostno pobijajo.“

„Bog odpusti kralju!“ je zamrmral narednik Kristen. „Namera val je dobro, kakor zmerom, a je slabo zadel.“

„Ali nečemo zmoliti ene češčenasimarije“ za njih uboge duše? Moj brat je tudi zraven!“ je dejal Jožek Jost solznih oči. Odgovoril sem mu, da ima prav. Poklekli smo tedaj in molili z razprostrtimi rokami pet očenašev in češčenasimarij ter pristavili: „Gospod, daj jim večni mir,“ kakor je katoliška navada pri mrličih.

A našo molitev je spremljala groza. Streljanje, kletve, smrtni vskliki nele v vrtu, na dvoriščih, terasah, tik pod nami, temveč po hodnikih in grajskih sobanah, koder so divjaki morili vse, kar so našli: ranjene in umirajoče Švicarje in plemiče, kraljeve služabnike in lakaje, kakor sem slišal pozneje, celo desetletnega kuharskega pomagala, ki so ga zverine živega pekli v kotlu. Skozi razbita okna so metali mrlične in žive v globočino; za njimi je šlo pohištvo, mize, zrcala, in razbito dragoceno opravo so naložili v kupe in zažgali. Potem so zbesnelci privlekli naše ubite brate in jih pometali v plamene, in pijani krvi in vina začeli so ženske in moški plesati okoli teh ognjev tuleč s hripavimi glasovo svoje pesmi. Bila je prava podoba pekla. Odreveneli smo obrnili proč svoje oči.

Vroči avgustov dan, ki ga ni hotelo biti konca, se je slednjič nagnil k večeru in solnce, ki je gledalo tako strašnih grozovitosti, je potonilo za drevesi Elizejskih polj. Zdelo se je da so v vrtu in na dvoriščih divja kanibalska praznovanja; čisto dobesedno so onečaščali mrtvece in žrli njih drob. Grozote so se nadaljevale ob svitu ognjev noter v noč. In tedaj so zublji zajeli hleve in lesene kolibe na dvorišču Švicarjev. Kmalu so začeli vrtinčasti plameni lizati paviljon Marzan in ob bližnjem krilu palače navzgor. Grozna slika požara Valduleskega grada mi je stopila pred oči.

„Za božjo voljo!“ sem zaklical. „Izgubljeni smo. Za četrto ure bo gorel grad. Kaj bo potem z nami?“

Prestrašeni so pogledali moji tovariši na požar, ki je naglo naraščal. Iz hlevov, kjer je bilo naloženega dosti sena, se je dvignil črn, gost dušič dim in veter je gnal ta teman steber dima naravnost proti nam. „V četrto ure se udušimo, če ostanemo tu,“ je rekel Brunner. „Tudi najbolj zvita lisica udari ven, ko jo začno smoditi.“

„Glejmo, kako pridemo odtod,“ je prikimal Virc. „Tu gori ne moremo ostati.“

Posvetovavši se na kratko, smo sklenili poslati malega Jožka, ki se je pogumno ponudil za to, doli po stopnicah za predstražo. „Le do bližnjega nadstropja,“ sem rekel. „Če pridemo do tega, upam, da najdem blizu paviljona Flora neke stranske stopnice, ko jih poznam. In skozi te se bomo mogli rešiti.“

Sekli smo Jožku njegovo vojaško suknjo, da bi ga takoj ne spoznali, potem smo odvalili kamenje, ki smo bili ž njim zadelali vrata na balkon, ter smo spustili dečka na stopnice. Pridržali smo sapo in poslušali. Toda že za malo trenutkov je Jožek prihitel nazaj. „Gredo!“ je zašepetal. „Najmanj 20 mož z bakljami in vedri gre po stopnicah navzgor!“

Brzo zopet zapremo in zadelamo vrata in se po prstih splazimo v stran.

„Kaj sedaj?“ sem vprašal. „Zdi se, da so mestni gasilci, kakor sodim po vedrih. Se jim-li hočemo podati?“

„Za nič ne!“ so rekli moji tovariši. „Ako nas sami ne umore, pomore nas zlodeji spodaj. Raje se tu gorr zadušim ali zgorim, kakor pa da bi prišel v roke tem pošastim,“ je menil Virc.

„Tu je še samo en izhod, o katerem sem že prej razmišljal,“ je dejal Brunner. „Hitro vsi za mano na ono stran!“

Šli smo za njim in smo zaslišali odznotraj trkati in tolči po balkonskih vratih.

„Predno jih odprejo,“ je rekel Brunner, „smo mrtvi, ali pa na varnem.“

Ko smo dospeli na nasprotno stran, nam je iznajdljivi dečko razložil svoj načrt. Tik pod balkonom se je nahajal trioglat ploščat prostor na slemenu, tvoreč vrh treh strešnih strani, ki so se tam stikale. Od tu je vodil rob na povprečnico čez glavišča stebrov. Po tej pa je bilo moči za silo doseči okrajek, ki je obrobil streho obeh velikih stranskih poslopij. Seveda, omotice ni smel človek imeti. Okrajek je bil širok komaj tri čevlje.

„Gre prav dobro,“ nas je pregovarjal Brunner. „Če smo enkrat tu zdolaj na ravnem obrobku, potem je zelo lahko. Saj je širok ko vozna pot! Le v globočino ne smete gledati. Obrnite obraz k zidu, in kdor si ne upa iti pokoncu, naj leze!“

Virc in Kristen sta bila brz voljna. V Untervaldnu sta pri lovu na divje kože preplezala mnogo strmejših čeri. Tudi mali Jožek iz Graubündna ni imel nič strahu. Meni se je že zdelo nekoliko nevarno, in zadnja dva, neki Argauca in Entlebuhar, sta zmajala z glavo in menila, da to vendarle ne gre. Argauca je rekel, da raje poskuša skočiti nekaj sežnjev globoko na streho.

„To moreš storiti pač ti, tak lahek dečko!“ je rekel Entlebuhar. „Toda težak mož kakor jaz, bi v najboljšem slučaju lahko obležal na strehi s polomljenima nogama!“

„Tu ne pomaga nobeno dolgo posvetovanje,“ sem dejal. Kdor čvrsto tvega, je že pol dosegel! Krepko se prekrižajte in priporočite se angel-varuhu, potem pa naprej; saj gre za naše življenje!“

Že se je bil Brunner vspel na zaslonek in se spustil na rob prostora na slemenu. To prvo mesto je bilo je bilo pač najnevarnejše na tem vratolomnem potu; ni bilo namreč moči doseči z nogo roba slemenišča, marveč moral si se z rokama okleniti strebrička na zasloneku ter se odzunaj spustiti doli nekaj čevljev globoko. Toda velikanska krona iz pozlačenega bakra, ki sta jo držala dva človeška kipa čez sleme tja ven, je ravno tu tvorila nekako ograjo, tako da te ni tako mamila omotica.

(Dalje pride.)

Stefan Orlovski.

(Silka iz rusko-poljskih razmer.)

Dr. LEOPOLD LENARD.

Ne vem, če je čitateljem »Novega Časa« znana zgodba z Ribakom?

Svoj čas je bila ta stvar glasna v celi Evropi in veliki svetovni časniki so obširneje poročali o nji. S par besedami povedano je bila stvar sledeča:

V Krakovu, velikem in slavnem poljskem mestu v Galiciji v Avstriji blizu ruske države, je pred par leti v poljskem šolskem društvu imenovanim »društvo ljudske šole« (nekaj podobnega kot naša Ciril-Methodova družba) bil za uradnika neki človek po imenu Ribak. Ta človek je bil poprej ljudski učitelj nekje v onem delu poljske dežele, ki je pod rusko državo. Poljski narod je namreč razdeljen med tri države: Nemčijo, Avstrijo in Rusijo. Ko je izbruhnila na Ruskem revolucija, je dotični Ribak bil zapleten v revolucionarno gibanje, moral je bežati iz ruske države in njegovi rojaki v Krakovu so ga kot političnega begunca in trpina za narodno stvar dobro sprejeli in mu preskrbeli dotično službo v šolskem društvu.

V Krakovu je živel Ribak nekaj časa, zanimal se je vedno še za svoje rojake pod rusko vlado, izdajal je celo v Krakovu razne na Ruskem prepovedane tiskovine in liste, jih vtihotapljal čez mejo na Rusko in razdeljeval tam med ljudstvo.

Polagoma so pa začeli njegovi tovariši sumiti, da se Ribak samo navidez dela tako vnetega za poljsko narodno stvar, v resnici pa, da je vohun ruske vlade in izdaja svoje tovariše v roke ruske policije. Ko so mislili, da imajo za to dokazov dovolj, so ga sklenili ubiti. To se je pa zgodilo tako-le:

Sredi Krakovskega mesta je velik, krasen, popolnoma štirivoglat trg imenovan »Glavni trg«. Na najbolj vidnem prostoru tega trga stoji krasna in velikanska Marijina cerkev.

Nekega dne ob 10 predpoludnem, ko je bil trg poln občinstva, je šel Ribak po trgu po nekih svojih opravkih. Ravno pred Marijino cerkvijo ga sreča mlad človek, pomeri nanj z revolverjem in ustrelil dvakrat, da je Ribak takoj padel v krvi na tla. Potem je ustrelil nanj še enkrat, da bi bil gotovo mrtev, na to je pa vrgel revolver proč in zaklical ljudem, ki so ga hoteli prijeti:

»Ustrelil sem ruskega špijona!«

Ubijalec se je dal brez upora vjeti, postavili so ga seveda pred porotno sodišče, kjer ni ničesar tajil in se ničesar zagovarjal. Rekel je samo: »Ubil sem Ribaka po naročilu vodstva svoje organizacije, ki je zvedelo, da je Ribak špijon.«

Dasiravno je bila krivda ubijalčeva jasna, so ga vendar porotniki enoglasno oprostili vsake kazni, češ, da je delal iz dobrega namena.

Ta zgodba, katero sem tukaj povedal čisto na kratko, osvetljuje nekoliko oni krvavi boj med največjima slovanskima narodoma, med Rusi in med Poljaki. Ker na Ruskem ni konstitucije ali ustave in ne

morejo Poljaki pravnim potom braniti svojih pravic, delajo skrivne zarote in tajna društva. Ruska vlada ima ogromno množico tajne policije, da bi izsledila vsa kota tajnega revolucionarnega gibanja. Lahko se reče, da je cela Rusija takorekoč podkopana od skrivnih društev in organizacij in neprenehoma se bije skriven neizprosen boj med zarotniki in tajno policijo. Poljaki, ki žive v naši državi, so seveda s srcem na strani svojih rojakov onkraj meje v ruski državi in dajejo zavetišča beguncem in pomoči, kolikor ravno morejo.

Sedaj pa preidem k povesti, katero sem se namenil povedati čitateljem »Novega Časa«.

Ko se je izvršil zgoraj opisani uboj dotičnega Ribaka, mene ni bilo v Krakovu in se tudi za stvar nisem natančneje zanimal. Saj so take stvari na dnevnem redu. Na eni strani revolucionarji ubijajo špijone ruske policije in člane policije same, kolikor morejo, na drugi strani pa spet policija lovi na vse pretege revolucionarje, jih zapira v ječe in obeša.

Tako gre na Ruskem neprestano.

Ribakov uboj je imel samo to posebnega, da so v tem slučaju revolucionarji ubili vladnega špijona tostran ruske meje, v avstrijski državi.

Ko sem čital stvar po časnikih, mi je prišla samo radovedna misel, kako so revolucionarji prišli na to, da je Ribak bil v resnici ruski špijon in če so imeli zadostne dokaze za njegovo krivdo.

Iz naše organizacije.

Glasnik „Slov. kršč. soc. zveze“.

Za častnega člana kat. slov. izobraževalnega društva v Nabrežini je bil izvoljen g. kurat Angelj Čargo v znamenje zaslug, ki jih je izkazal društvu kot ustanovitelj in voditelj.

Sv. Lucija. Izobraževalno društvo »Soča« priredi 18. t. m. ob pol 5. popoldne v Mikuževi dvorani veselica, h kateri vabimo vse! Na vsopredju so pred vsem solo spevi g. Jos. Rijavca. Sodeluje gđč. Frida Šček na klavirju, dalje društveni mešani in ženski zbor ter tamburaši. K sklepu se igra dr. Pregeljeva enodejanska igra »Ribič in njegova hči«. Pridite!

Jeftejeva prisega ena največjih in najlepših skladb našega prvaka-komponista P. Sattnerja se bo pela 8. sept. v Cerknem ob slavnosti razvitja zastave kat. slov. iz. društva. Pevski zbor z vso pridnostjo študira to težko skladbo in nadejamo se, da bo gotovo dobro izvršil svojo nalogo. Bariton in sopran-solo sta izvežbana in lepa glasova, proti pričakovanju pri nas na deželi. Nastopijo tudi drugi pevski zbori, svirala bo vojaška godba ogrskega polka št. 19. iz Tolmina. Opozarjamo toraj prijatelje lepega petja, da pridejo 8. sept. v Cerkno.

Devin. Prejeli smo od veleč monsignora Josipa Skočir po poštni nakaznici 10 K in pristrčno bodrilo k napredku in k stanovitosti na začrtani smeri. Članarino smo si pridržali, drugo smo pa izročili blagajniku »Slov. straže«. Blagemu monsignoru izrekamo tem potom najpristrčnejšo zahvalo! — Kat. izobr. društvo.

Lokovec. V nedeljo 25. t. m. se bo vršil občini zbor tukajšnega kat. slov. izobr. društva takoj po sv. maši v društvenem prostoru. Dnevni red po pravilih. Uljudno so vabljeni vsi cenjeni člani in članice društva kakor tudi vsi somišljeniki in prijatelji, da se gotovo vdeležijo občnega zbora. Odbor.

Fojana. V nedeljo 18. avgusta se vrši ob 4 in pol popoldne veselica kat. slov. izobraževalnega društva v Fojani s igro: »Turški križ«, katera nas spominja divjih pohodov Turkov v slovenske dežele, dobe narodnega trpljenja a tudi junaštva. Urša nastopa v tej Dr. Krekovi igri kot pravo slovensko »devica Orleanska«. — Zanimivo bo tudi gledati na odru krasno ozadje »slovenske vasi« ter lepo slikane kulise, vse brezplačno delo našega požrtvovalnega gospoda učitelja Fortunata Korošca.

Naša mladina.

Podzveza Orlov za Primorsko pozdravlja primorsko katoliško narodno dijaštvo in pozivlja brate, da se vdeležijo po možnosti sestanka. Na svidenje! Nazdar!

Velika Orlovska prireditelj na Dobrovem se je vršila zadnja nedeljo res lepo. Le škoda, da je zjutraj cel predpoldne padal dež in tako zabranil marsikom, da ni mogel priti na to slavnost. Popoldne, pri lepem vremenu se je pa kljub temu nabralo ogromno ljudi, nad 400 med temi nad 120 Orlov, ki so z vidnim zanimanjem sledili lepim telovadnim vajam naših »Orlov«. Orli so želi splošno odobravanje. Po končani telovadbi je govornik iz Gorice v navdušenih besedah bodril »Orle« k nadaljnemu trudu in delu, ter izrazil željo, da bi bil vsak naš »Orle« razširjevalatelj izobrazbe med svojimi sovaščani. — Ker je bila ta dan spojena z orlovsko prireditvijo tudi Slomškova slavnost, je nato nastopil drug govornik g. Al. Remec visokošolec, ki je v svojem lepem govoru orisal našemu ljudstvu njega največjega dobrotnika, Ant. Mart. Slomška. Po končani prireditvi si je vršila na prostem neprisiljena zabava, kjer so se stotine naših katoliških Bricev veselili praznika svojih »Orlov«.

Miren. Lepo slovesnost smo obhajali včeraj v Mirnu. Bila je druga obletnica Marijine družbe in sprejem novih družbenic, katere so v sprejemu spremljale iz farovža v cerkev družbenice iz Mirne, iz Bilj in tudi nekaj iz Gorice. Hvala jim! Tudi Marijin vrtec je korakal v sprejedu ter tako kazal navzočim, kako naj vsi k Mariji hite, se nji posvete in jo izberejo za Mater. V cerkvi so bili vsi ginjeni ko so nove družbenice obljubljele Mariji zvestobo do groba. Sedaj šteje Marijina družba že 73 članic. Še nekaj deklet je v Mirnu, ki bi gotovo rade vstopile v Marijino družbo, a stavijo se jim razne zapreke celo od strani starišev. Dekleta preč strah in vse ozire, in le pogumno v Marijino družbo! Tam je rešitev za vas! — Po cerkveni slovesnosti smo imeli tudi krasno predstavo v društvenem domu. Najprej je Marijin vrtec pozdravil s petjem Kristusa Jezusa, potem je Marijina družba zapela: »Kvišku krščanska dekleta, na kar sta se predstavljali igri: »Marijin otrok« in »Mati sv. veselja«. Igralk in igralcev ne bomo tukaj hvalili; hvalili so jih obilni navzoči poslušalci z obilnim in navdušenim ploskanjem pri vsakem dejanju. Vsakdo je dobil prepričanje, da tako rutiniranih igralcev in igralk se ne dobi tako kmalu. Dekleta, mladenčiči le hrabro naprej, vi čvrsti, vi mladi!

Češki Orel je imel v Kromerizu na Moravskem pret. nedeljo svoj III. zlet. V sprevidu je korakalo 5 godb, 33 zastav ter blizu 3000 uniform. Tudi Zveza Slov. Orlov je poslala zastopstvo, ki je bilo od Čehov pristržno sprejeto.

Zadružništvo.

Bovec. »Hranilnica in posojilnica v Bovecu« vabi na redni občni zbor, ki se bo vršil v nedeljo 25. avgusta 1912 po blagoslovu v prostorih »pri Ekselnu«. Dnevni red: 1. Poročilo načelstva. 2. Poročilo nadzorstva. 3. Potrjenje računskega sklepa za upravno leto 1911. 4. Volitev načelstva in nadzorstva. 5. Slučajni predlogi. Odbor.

Prvačina. Posojilnica v Prvačini vrlo dobro napreduje, kar je pokazal zadnji občni zbor. Vsa čast skrbnemu načelstvu in nadzorstvu. Le tako naprej z Bogom za ljudstvo!

Grgar. Vabilo k IV. rednemu občnemu zboru »Kmečke hranilnice in posojilnice« v Grgarju reg. zadruga z neomejeno zavezo, ki se bo vršil dne 25. avgusta t. l. v župnišču ob 8 urah popoldne. Dnevni red po zadružnih pravilih. Odbor.

Volčeh. »Kmečka hranilnica in posojilnica« v Volčeh, registrirana zadruga z neomejeno zavezo bo imela svoj redni občni zbor dne 21. avgusta t. l. takoj po blagoslovu pop. ob 2 in pol uri v kaplaniji z naslednjim dnevnim redom: 1. Poročilo o poslovanju zadruga v l. 1911. 2. Potrjenje letnega računa za l. 1911. 3. Nadomestna volitev v nadzorstvo. 4. Slučajnosti. K obilni udeležbi uljudno vabi odbor.

Otalez. »Kmečka hranilnica in posojilnica« v Otalezu, registrirana zadruga z neomejeno zavezo, bo imela v nedeljo, dne 25. avgusta t. l. hitro po sv. maši, v dvorani načelnika I. Jereba, svoj redni občni zbor za II. upravno leto 1911 z vspešnim, kakor ga določajo društvena pravila. Ker bo z občnim zborom združeno tudi gospodarsko predavanje, pričakuje obilne udeležbe. Načelstvo.

Cerkno. Vabilo k rednemu občnemu zboru »Kmetijskega društva« v Cerknem registrirane zadruga z neomejeno zavezo za poslovno leto 1911, ki se bo vršil dne 1. septembra 1912 po popoldanski službi Božji v dvorani »Gospodarskega Doma«. Dnevni red: 1. Potrjenje računskega sklepa za leto 1911. 2. Volitev načelstva. 3. Volitev nadzorstva. 4. Volitev nadzorništva. 5. Prečitavanje revizijskega poročila. 6. Slučajnosti. K udeležbi uljudno vabi odbor.

Proti pijančevanju.

Ljudstva propadajo. Da ljudstva propadajo, je kriv alkohol. Neovrgljiv dokaz temu je, da je vsako leto manj fantov, ki bi bili sposobni za vojaški stan. V Galiciji je bilo letos neposobnih 37,9 odstotkov radi telesne slabosti, 18 odstotkov pa radi premale postave, torej skupaj 55,9 odstotkov neposobnih. Centralna statistična komisija na Dunaju povdarja, da je alkohol kriv temu strašnemu nazadovanju. V Avstriji je bilo leta 1875. od 1000 nabornih mladeničev neposobnih 398, leta 1881. že 462 od tisoč, leta 1885. pa 568. Številke kažejo, kam plovemo. Ni čuda! Že otroci pijejo alkoholne pijače, vsled česar telesno in duševno zaostanejo. — Ako bi bilo državi do tega, da bi imela zdrave in krepke vojake, bi morala omejevati uživanje alkohola.

Delavski vestnik.

Misel na reveža in delo za njegov blagor. Delavstvo tobačne tovarne v Ljubljani, organizirano v krščanskem »Podpornem društvu«, je izdalo »Spominsko knjižico«, v kateri je na kratko, a jasno obde-

lana vsa zgodovina boja tobačnega delavstva za svoj obstanek. Niso daleč za nami časi, ko sta tobačni delavec in posebno tobačna delavka bila najbolj zaničevni sloj med prebivalstvom. Družba je vihala nosove, če je videla izmučeno delavstvo korakati iz tovarne po trudapolnem delu domov. »Glej, glej! Cigararice!« V tem klicu je bilo toliko zaničevanja, da tega ne pojmi nihče, kdor ni bil sam priča tistih časov. Kako so z delavstvom, posebno pa z delavkami ravnali v tovarni uradniki, to presega meje človeškega dostojanstva. Takrat so krščanski socialci ustanovili »Podporno društvo«, ki je v enem desetletju razmere čudovite spremenilo. Danes je tobačno delavstvo dobro plačano, pošteno ž njim postopa uradništvo, gospoda je dobila rešpekt pred njim. To je uspeh šole v organizaciji in uspeh težkega dela. Kako so se plačilne razmere izboljšale v tem času! Koliko shodov in predavanj je delavstvo imelo! Samo dr. Krek je govoril 36 krat. Priporočamo vsem delavcem in njih prijateljem to »Spominsko knjižico« (ki stane le 400). Tu ima vsak živ vzgled, kaj je poštena organizacija. Naše goriško delavstvo naj bi se na tem vzgledu učilo in po njem ravnalo! Vsem pa veljajo besede psalmista, ki jih je dr. Krek vzel za podlago svojemu članku v »Spominski knjižici« in ki se glase: »Blagor mu, kdor misli na reveža in ubožca: ob hudem dnevu mu povrne Gospod!« — Tudi delavstvo tovarn v Gorici, Podgori in drugod, telesno in duševno izmозgano, gmotno in moralno zanemarjeno — kliče v teh besedah na pomoč vse, ki jim je kaj mar za svojega revnega in uboga brata v Kristu! Na delo! — K.

„Slovenska Straža“.

Efektna loterija „Slovenske Straže“.

Zahteve, ki se stavijo na „Slovensko Stražo“, iz obmejnih krajev, so od dne do dne večje. — Na svojem glavnem zborovanju, ki bo letos v Mariboru, bo pokazala „Slovenska Straža“, koliko je napredovala v pretečenem letu in kako mnogostransko in uspešno je bilo njeno delo. Priznanja je sicer vredna požrtvovalnost, s katero dobiva podporo za svoje delo iz vseh slojev našega ljudstva, vendar pa je „Slovenska Straža“ še daleč od tega, da bi mogla količkaj zadostiti zahtevam, ki se stavijo nanjo.

Da si osnuje poseben fond v podporo ubogi slovenski deci (za otroške vrtce, božičnice, knjižnice itd.), zlasti po industrijalnih krajih, priredi „Slovenska Straža“ efektno loterijo, ki jo je dovolilo finančno ministerstvo. Loterija obsega 100 tisoč srečk, ki stanejo vsaka 1 K, in 1554 dobitkov v skupni vrednosti 20.000 kron.

Dobitki, so sledeči:

1 glavni dobitek v vrednosti 5000 kron.

Kompletna fina oprava za tri sobe in kuhinjo, obstoječa iz spalne oprave, jedilnice, salonske garniture, glasovirja in kuhinjske oprave ali 4—6½ HP. bencin-motor, mlatilnica z dvakratnim čiščenjem, slamoreznica.

1 glavni dobitek v vrednosti 1000 kron.

1 glasovir ali 1 vagon sortiranih umetnih gnojil ali 1 ga nitura za košnjo (stroj za košnjo, stroj za obračanje, brana).

2 glavna dobitka v vrednosti 500 kron.

Oprava za spalno sobo za dve osebi ali 1 gepelj z mlatilnico ali 1 stroj za košnjo.

10 dobitkov v vrednosti po 100 kron.

Zlata ura, kolo s prostim tekom, šivalni stroj, slamoreznica, brzoparilnik, jeklen plug itd.

40 dobitkov v vrednosti po 50 kron.

Fine nastropne svetilke, fine umivalne oprave, decimalne tehtnice, salonske stenske ure, zlate verižice, zlate damske ure, čistilnice, razne garniture, slike z okvirom itd.

100 dobitkov v vrednosti po 20 kron.

Srebrne ure z verižico, garniture srebrnih žlic za kavo, aparati za britje, stroji za rezanje mesa, vloma varne denarnice, garniture za kadilce, pisalne priprave, srebrne doze za cigarete, zlati obeski, stenske ure, naročilni listki za dnevnik »Slovenec« (za eno leto), balanc. tehtnice, pralne garniture itd.

200 dobitkov v vrednosti po 10 kron.

Mizni nastavki, karafine, svečniki, tase, posode za dišave, mizarska orodja za domačo rabo, ptičje kletke, garniture nožev, žlic in vilic, doze za sladkor, nikelnaste ure, stenske ure, budilke, zlati prstani, kadilne mizice, dežni i itd. itd.

1200 dobitkov v vrednosti po 5 kron.

Košarice za kruh (kina-srebro), nikelnaste ure, budilke, dežniki, mizni nastavki, žepni noži, razna vrtna orodja, mizarska orodja za domačo rabo, zaličave, kuhinjske tehtnice, srebrni obeski, fini okvirji za fotografije, travniška orodja, konjske škarje, ptičje kletke, vrči za vino, kavo ali čaj, denarnice, britve, srebrne moške verižice, srebrne oksidirane cevke za smodke, double zavratne verižice itd., itd.

Srečke se bodo dobivale po trgovinah in trafikah in se lahko naročajo tudi naravnost v pisarni »Slovenske Straže« (Ljubljana, Dunajska cesta št. 22.)

Žrebanje se bo vršilo 18. novembra 1912 ob 6. zvečer v pisarni „Slovenske Straže“.

Od naše javnosti pričakujemo, da bo z ozirom na važni namen loterije in z ozirom na krasne dobitke podpirala »Slovensko Stražo« s tem, da se bodo vse srečke razprodale!

Vsak na delo za ubogo slovensko dec!

V Selo na Vipavskem dne 18. avgusta, da dostojno proslavimo velikega Slovenca A. M. Slomška! Pokažimo Vipavci da ne zaostajamo za vrlimi Štajerci in Kranjci. (»Orli« se naprošajo, da pridejo iz gornje strani v Selo že do 1 in pol, iz doljne strani pa do 2 in ¼ v Batuje). Kot govornik iz Ljubljane pride g. dr. Malnerič.

Gregorčič in Aškerc.

Hinavsko liberalni list »Ilustrovani tednik«, ki izhaja v liberalni »Učiteljski Tiskarni« v Ljubljani, prinaša slike o pesniku Aškercu in njegovem pogrebu. Med temi je, ena, ki kaže skupno fotografijo pesnika Gregorčiča in Aškerc, držeča se prijateljsko za roko. Ta fotografija pa je iz onih časov, ko sta se pesnika prvič spoznala in sešla in ko je Aškerc živelšekot duhovnik. Ko pa je Aškerc tako daleč zašel, da je zapustil duhovniško službo in v svojih pesnih začel napadati Boga, vero in blatiti Cerkev in duhovnike, je pesnik Gregorčič pretrgal ž njim vsako zvezo. Nista bila več prijatelja. To priča tudi dejstvo, da je Aškerc imel nekoč namen, priti v Dornberg za kaplana, ko je bil Gregorčič še na Gradišču. Obrnil se je do Gregorčiča, da bi v tej zadevi zanj posredoval, a Gregorčič je vsako posredovanje odklonil. Prav je storil!

»Ilustrovani tednik« piše, da sta imela oba pesnika enako usodo: Gregorčič je bil preganjan in Aškerc je bil preganjan. No, Gregorčičevem »preganjanju« so že sto-

krat ovržene liberalne fraze in laži. Aškerc pa ni bil preganjan, ampak on sam je preganjal in prav grdo preganjal v svojih spisih in pesnih katoliške nauke, duhovnike, katoličane, katoliško vero in Cerkev. Nasprotno je bil Gregorčič dober in pobožen duhovnik, kar priča, njegovo življenje in njegove pesmi. Liberalci, berite jih. Gregorčič in Aškerc ne gresta in ne spadata skupaj ne kot človeka, ne kot pesnika. Vse, kar v tem oziru »l. T.« blebata služi za doneumnjevanje njegovih bralcev.

Gregorčič je naš, popolnoma naš kot človek in kot pesnik, ljubljene slovenskega ljudstva. Aškerc pa, liberalci, je bil vaš, popolnoma vaš kot človek in kot pesnik. Zato je razumljivo vaše divjanje, ker so umirajočemu usmiljene sestre dale v roko križ, ki ga vi tako sovražite!

Velika nesreča na Nemškem.

112 rudarjev mrtvih. — 9 Slovencev ponesrečenih.

Včeraj teden popoldne se je v Bochumu na Westfalskem v rovu »Lothringen« zgodila velika nesreča, ki je stotine družinam prizadela nepopisno gorja. V rovu je pri razstreljevanju premoga nastala eksplozija, ki je usmrtila in poškodovala na stotine delavcev. Vsled eksplozije se je porušil rov, ki je delavcem zaprl pot na vrh, obenem pa je nastal požar, ki je potem pomoril vse, ki so ostali še živi. — Kmalu, ko se je izvedelo o nesreči, se je zbrala pred rovom velika množica ljudstva, žen in otrok, ki je nestrpno čakala poročil, kaj se je zgodilo z njihovimi dragimi. Vršili so se pretresljivi prizori. Brzjavka 9. t. m. poroča tako-le: Trupla, ki leže v prostoru za stroje, so strašno razmesarjena. Enim manjka glave, drugim roke ali noge, drugi so zopet popolnoma zmečkani. Le malo trupel je bilo sploh mogoče spoznati. Cesar Villem je podaril za prvo silo 15.000 mark. Tudi Krupp je daroval večjo vsoto. Pred rudokopom stoji velika množica, ki se joče in očita družbi, da ni še dozdej napravila električnega ventilatorja in da so inženirji dobro vedeli, da se nahajajo v rovu plini.

Iz lege trupel ponesrečencev, ki so jih našli na meštu nesreče, sklepajo, da so se med rudarji, ki so bili za časa eksplozije v rovu, vršili v notranjosti zemlje obupni boji za življenje. Za to domnevanje govori tudi dejstvo, da so mnogi mrličji držali v krčevito stisnjenih pesteh cele šope las, ki so jih izruvali drugim. **Zadnja poročila poročajo, da je mrtvih 112 rudarjev.**

Slovenski delavec nam poroča o nesreči.

Strašna nesreča na Westfalskem, ki se je dogodila dne 8. avgusta na cehi (rovu) Lothringen, ostane tisočim globoko v spominu, ki odmeva še sedaj z nepopisnim strahom po celi deželi. Prišel je usodni dan 8. avgusta. Rudarji se vozijo v čez 500 metrov globoko jamo in nihče ne slutí, da veliko njih ne bodo več videli, kar jim je najljubše in najdražje. Mož ne slutí, da gleda svoji ženi zadnjič v obraz. Prijatelj ne poda prijatelju roke, češ ker vidimo se zopet,

Ali kaj je to? Okoli pol devetih zjutraj se zasliši strašen pok iz globočin zemlje. In že v drugem hipu drve množice ljudstva k jamam. Če ne bi bilo straž, poskakale bi bile obupane ženske v globočino. Takoj se začnejo rešilna dela, ki trajajo celi dan. Grozopoln je bil pogled na zažgana trupla. Oče ne pozna sina, sin ne očeta, žena ne moža, srce pretresujoč jok se sliši po celem okraju. Množica narašča od minute do minute na tisoče. Drugi dan 9. so spravljene večinoma vsi iz jam. Po številu je **114 mrtvih, 32 ranjenih.** Med ponesrečenimi je **83 družinskih očetov. Ponesrečenih je tudi 9 Slovencev.**

Drugo poročilo rojaka - delavca.

Bochum 13. avg. 1912.

Grozna osodepolna nesreča se je dogodila v četrtek 8. t. m. v Gerthe pri Bochumu na Westfalskem, v Nemčiji. V premogovniku »Lothringen« so se vneli eksplozivni plini, pritem je izgubilo življenje 121 mož nevstrašenih rudarjev, med temi 83 družinskih očetov. — **Med ponesrečenci je tudi nekaj Slovencev.** Triindvajset jih je ve čali menj poškodovanih v bolnišnici; trupla ponesrečencev so bila grozna, mnogi se niso mogli spoznati, tako so bili spremenjeni. Pogreb nesrečnih podzemskih žrtev je bil v ponedeljek 12. t. m. Nepregledna množica je oblegala pokopališče, policija na konjih je le z težavo vzdrževala red. Spreveda se je vdeležilo do osemsto društev z zastavami, največ rudarskih, da tako sprejmejo nesrečne tovariše na zadnji poti, med temi društvu sta bili tudi dve slovenski. Cerkveno opravilo je opravil škof iz Paderborna ob asistenci štirideset duhovnikov. Imel je tudi pretresljiv nagrobni govor. Skoraj dve uri je trajal, srce pretresujoči sprevod. Vse je jokalo, ko so polagali krsto za krsto v skupen grob...

Brzjavno smo prosili, naj nam naši zaupniki sporoče imena ponesrečenih Slovencev, a dosedaj nismo še dobili imen. — Sicer nemški listi priobčujejo vsa imena, a slovenska so popolnoma spačena, da ni nikomur ustrezno s tem. Morda jih drugič že priobčimo.

Novice.

Pisatelj F. S. Finžgar pride v Gorico k predstavi svoje igre »Naša kri«. Pripelje se v Gorico z državno železnico v nedeljo ob 3¹³ popoldne z brzovlakom. Na postaji ga sprejme deputacija dijakov.

Dr. Leopold Lenard, naš pisatelj in poznavalec Rusije, biva dalje časa na oddihu v goriški okolici. Opozarjamo na njegov spis v »Novem Času«, ki ga priobčujemo danes in ki se bo še nadaljeval o bojih poljskih revolucionarjev proti ruski vladi.

Duhovske vesti. Iz Nabrežine je odšel v Sedonje za vikarja vlč. g. Angelj Čargo. — Nabrežino bo začasno oskrboval vlč. g. Frančišek Švara v Sempolaju. — Za upravitelja devinskega dekanata je imenovan vlč. g. Bogumil Nemeč, župnik v Zgoniku. — Iz Volč je prestavljen v Št. Peter kaplan č. g. Vinko Štanta. V Volče pride za kaplana novomašnik č. g. Franjo Černigoj.

40-letnico mašništva bodo 1. sept. praznovali čč. gg.: šol. svetnik dr. Hilarij Zorn, kurat Ivan Kurinčič, Medani, vikar Ivan Terpin Podsabotinom, Blaž Bandelj, vikar v pokoju ter župniki Ziaeh, Ballaben in Tomsig.

Svetujemo vsem, da si nabavijo vstopnice k »Naši krvi« prej, da ne bo prevelike gneče. Predprodaja v prodajalni »Kat. tisk. društva« in pri g. Dugarju.

Ob priliki sestanka kat. dijaštva v Gorici bo v nedeljo točno ob 8 uri zj. v semeniški cerkvi (Via Seminario) pontifikalna sv. maša, ki jo bo ob obilni asistenci daroval prečastiti monsignor Fr. Castelliz, vodja bogoslovnega semenišča in profesor na učiteljskišču.

Duhovne vaje se bodo vršile za gg. duhovnike v Gorici od 26. do 30. avgusta v Centralnem semenišču pod vodstvom o. jezuita.

Deveta obletnica kronanja sv. Očeta Pija X. je bila 9. t. m.

Smrtna kosa. Podsabotinom je v nedeljo zjutraj umrl veleposestnik g. Mihael Pintar. Bolehal je od Velike noči dalje. Lepo previden je umrl. Bil je vrl mož-poštenjak. V njegovi hiši je naročen »Novi Cas«. Sploh je pokojnik bil skozi in skozi krščanski mož. Star je bil 22 let. Zapušča številno družino, ki je izrekamo iskreno sožalje. Njemu pa daj ljubi Bog večni mir!

Na Viču pri Ljubljani je umrl nadučitelj v Cerknem g. Anton Stres starosti 41 let. Zapušča male otroke in vdovo. Pokopan je na Viču. N. p. v m.!

Zahvala. Vsem, ki so nam ob prebitki izgubi našega sina in brata Dreččka, izrekli na katerikoli način svoje sožalje, dalje za vence g. dijakom in domačim dekletom, zlasti pa, za krasen nagrobni govor g. Jerkiča, se najiskreneje zahvaljuje, žalujoča rodbina Valič iz Skrilj.

Ponesrečeni slovenski vojak v tujini. Iz Šmohora na Koroškem nam poročajo: Dne 24. julija se je tu pripetila velika nesreča. Istega dne se je ponesrečil prostak 1. stotnije 4. planinskega polka Štefan Hvalič, doma iz Lok pri Kronbergu, županstvo Solkan. Začasno je bil prideljen pionirskemu oddelku, ki gradi pot do vojaškega strelišča v bližini prelaza Plöcken. Omenjenega dne gre s tovariši od dela domov v vojašnico. Med potjo se mu spodsne in revež pade tako nesrečno, da si na desni strani razbije lobanjo. To se je zgodilo ob 11h dopoldne. Zdravniška pomoč je bila brez uspeha, ob 4h popoldne je revež izdahnul. Pogreb se je vršil 29. julija udeležilo se ga je mnogo častnikov, njim na čelu major Fritsch, vojaštvo z vojaško godbo in mnogo domačinov. Njegova stotnija se je radi oddaljenosti in bataljonskih vaj udeležila le po zastopstvu, ki je položilo venec na grob. Sedaj počivaj v miru v tuji zemlji daleč od svojih. Starišem in vsem njegovim pa izreka v imenu prijateljev in tovarišev iskreno sožalje I. I., četovodja.

Koncert v Ajdovščini. Koncert, ki sta ga priredila gg. Rijavec in Neffat v Ajdovščini, je vspel izborno. Pokazalo se je, da je tudi ljudstvo dovzetno za umetnost v

taki meri, kakor bi se ne pričakovalo. Rijavec je od zadnjega koncerta sem precej napredoval. Glas se mu razširil in tudi kolorit je postal posebno v višjih notah enotnejši. Neffat je nastopil prvič javno. Temperamenten pianist je, ki nam obeta še mnogo. Škoda bi bilo, če bi se mladi in nadarjeni umetnik, ne izpopolnil na glasbeni akademiji. Le naprej po tej poti, ki vas vodi do lepih uspehov!

Naš cesar za Slovence v Nemčiji. — Cesar Franc Jožef je daroval za slovensko novoustanovljeno društvo v Hamburgu ob Reni 200 K. Zastava tega društva se bo dne 18. avgusta cerkveno blagoslovila v H. Obermarksloh. Z blagoslovljenjem bo združena velika slavnost vseh tamošnjih Avstrijcev. — Ta dan bo šla tudi velika procesija Slovencev na božjo pot v Kevelar.

Nabori v Gorici se bodo vršili letos Podturnom v Katinellijevi vojašnici in ne na Goriščeku.

Vojaška maša bo 18. t. m. zjutraj na Rojcah v proslavo cesarjevega rojstnega dne.

Pokvarjenost. Iz Vel. Dola: V Vel. Dolu so orožniki 14. t. m. aretirali nekega 30-letnega Alojzija Rebulu, rojenega v Tomaju, a pristojnega v Vel. Dol. Ta tič je bil izgnan že iz dveh občin in se je zadnje mesece priklatal v Vel. dol ter se po vasi potikal v velikansko škodo. Prijeli so ga namreč radi protinaravne nesramnosti. Z njim vred so aretirali še 3 druge mladeniče, o katerih se ne ve, koliko so prizadeti. Izmed teh je bil 1 član našega društva, a so ga društveniki vrgli iz svoje srede. Preiskava bo dognala natančneje krivdo vseh. Vsekakor pa je glavni krivec A. Rebula, ki je to hudobijo zanesel sem in jo tu skušal širiti.

Smrtna nesreča. V sredo dne 14. t. m. opoldne je v Dutovljah posestnik Josip Vrabc tako nesrečno padel s svojega senika, da je nezavesten obležal. Prenesli so ga v posteljo, kjer je kmalu izdihnil. — Zapušča vdovo s 3 otroci.

Leto tombol v Solkanu. Iz Solkana: Pri nas se to leto po vsej pravici lahko imenuje leto tombolanja. — Štirikrat smo že imeli to srečo (prvikrat ni imel slučajno komisar časa), sedaj jo bomo imeli, kakor pravijo, petič, zatem začnejo pa naši otroci. — V nedeljo se tombola ni vršila, ker so dobili menda premalo kron. Tisti, ki so hoteli poskusiti svojo srečo so morali zopet oditi z dolgim nosom kakor prvokrat. — Staroveški ples se je pa vršil; plesalo se je po eni, dveh in proti jutru po vseh štirih. — Zdaj pa naj nam še kdo očita da nismo napredni, napredujemo pa tako kot »Trgovsko-obrtna«, katera je tudi k nam poslala nekaj »toložilnih« pisem.

Odprti lekarni bosta od 18. do 25. t. m. ponočni in v nedeljo: Gironcoli in Pontoni.

Za župana v Šempasu je bil izvoljen v sredo 14. t. m. g. Josip Hvala, prvi podžupan je g. Peter Batič, veleposestnik. —

Vinska letina na Krasu. Iz Skopega nam pišejo: V našem cenj. listu od 9. avg. t. l. št. 32. je dopis o skrajno slabi vinski

letini. Hvala Bogu to ni tako. Od Štanjela do Opčin in od Sežane do Komna kaže prav dobra letina sploh, in tudi vinska. Za zdaj ni nobene posebne bolezni na trtah. Zato so pa tudi cene teranu padle. — Mogoče je bolezen na trtah kje v spodnjem Krasu, tu je ni.

Zgorel je v noči od 4. na 5. t. m. na Št. Viški gori kozolec posestniku Lovru Kranjec. K sreči so ogenj omejili. Nekdo je nalašč zažgal.

Strela. Dne 5. t. m. popoldne je udarila strela v hlev posestnika Tomaža Feltrina vas Polje žup. St. Viškagora. Zažgala hleva sicer ni, pač pa ga je poškodovala in ubila 1 kravo. — Dne 20. julija je strela užgala poln kozolec posestniku Petru Zajec v Lazcu pri Otaležu. — Kozolec je zgorel.

Samoumor v Sosljanu. V sredo 7. avgusta pripeljal se je neki eleganten gospod iz Miramara v Sosljan. Ravnatelju sosljanskega kopališča se je tujec zdel sumljiv in ga ni hotel sprejeti pod streho. — Obvestil je telegrafično žandarmerijo o gostu, ki se čudno vede. Tujec se je od tod podal v gostilno »Alla vale«. Tam je prijazno nagovarjal natakarico, naj gre z njim v Ameriko. Naročil je večerjo, narkar se je podal v svojo sobo. Kmalu pa pride orožnik z Nabrežine in poprašuje po njem. Pokazali so mu sobo, kjer se nahaja došli gost. Ko je dospel orožnik do vrat, se je gost ustrelil z revolverjem. Ko so vrata odprli, zagledali so tujca ležati v krvi, ki je držal v eni roki bankovec za dvajset kron v drugi pa revolver. Govori se, da je nesrečnež dajal povesod dobre napitnine. Na vizički so dobili naslov: Ivan Tihy, inženir v Čikagi. Kdo je nesrečnež in kaj vzrok njegovega samoumora še ni dognano.

Liberalni učitelji hočejo imeti večje in večje plače, delujejo pa ravno nasprotno. Premislite svobodni gospodje, koliko zapravi mladina po vaši potuhi, če ne po neposrednem prigovarjanju in sodelovanju. Preračunite zlasti v goriški okolici, koliko zapravi vaša sokolska in napredna mladina pri javnih plesih kateri so združeni tudi z liberalnimi društvenimi prireditvami! Recimo, da je na leto 100 javnih plesov, pri katerih pripravijo sokolski mladeniči in sokolske mladenke pri vsakem plesu par obutev, obleko pijačo itd. najmenj po 1000 K, katere romajo vse v mesto ali v žepe krčmarjev. Kaj ne, kako bi vam ta lepna svotica kronic prav prišla. Zato pa ne gre skupaj, da pospešujete od ene strani upravljivost, od druge strani pa se organizirate, da bi vam ravno tisti povišali plače. Za enkrat dovolj! Naše ljudstvo si želi pravih krščanskih učiteljev, ki ne bodo z njimi le pri polnem kozarcu in pri plesu, ampak mnogo bolj takrat, kedar je lačno in si želi svoje bedno stanje olajšati, zlasti z izobrazbo.

Finžgar — častni občan podgorski. — (Iz Podgore). V pasjih dneh — bilo je še pred tem hladom — se je sešlo podgorsko starešinstvo k seji in sklepalo o boljši osodi podgorske občine. In oče žopan, ki je bil vržen iz okrajnega šolskega sveta, se je spomnil prejšnjega nadzornika Finžgar-ja,

ki je bil tudi poslan iz okr. šol. sveta, ter je predlagal, naj se ta g. Finžgar imenuje za častnega občana podgorskega, in sicer za velike zasluge, ki si jih je pridobil za Podgoro. Tristo strel! Vsi Podgorci, če se 14 dni vležejo vznak in premišlujejo, kaj je Finžgar storil za Podgoro, in Finžgar sam, če se poda za 14 dni v kako samoto in tam študira, kaj neki bi bil storil za Podgoro, nikdar in nikoli in na noben način in pri najboljši fantaziji bi se ne mogli spomniti kake najmanjše zasluge, ki bi si jo bil Finžgar stekel za podgorsko občino. Sami starešine, če jih vprašate po zaslugah Finžgarjevih, bodo obupno budili oči in molčali. Oče žopan je čutil potrebo, podati Finžgar-ju flajšterček, da mu vsaj nekoliko pohladi rano, ker je bil poslan iz tistega okr. šol. sveta, iz katerega je bil žopan pri volitvah vržen. Tudi je lahko žopan Finžgar-je hvaležen za kako uslugo v svoji družini, a županova družina ni še občina podgorska. G. Finžgar bo gotovo zarudel, ko mu prinesejo diplomu in po pravici si bo lahko mislil, da se norčujejo iz njega. Ne, ne, to niso Finžgarjeve zasluge, ampak to so županovi liberalni rogovi, ki jih pa bo Bog gotovo odbil, ker vsaka politična neznačajnost pride kaznovana že na tem svetu.

Novice iz Bele krajine na Dolenjskem. Slov. kat. iz. društvo se je ustanovilo dne 8. avgusta v Metliki katere mu je takoj pristopilo precej članov. Odbor se je sestavil: C. g. Peter Natlačen, kaplan v Metliki predsednik; g. Darvin Vukšinič oskrbnik n. v. r. v Metliki podpredsednik. Odborniki: Jožef Vovk sod. kancel. v Metliki; Ludvik Jutraž davč. oficial v Metliki; Ignac Koren posestnik v Metliki; Franc Weis pos. v Metliki in Alojzij Mihelčič org. v Metliki. V kratkem se konstituirajo razni odseki. Pri odborovi seji se je sklenilo naročiti razne časopise in med njimi tudi vrli »Novi čas«. — Veliko slovesnost so obhajali 11. t. m. v Crnomlju. Blagoslovili so nov krasen most, kateri je drugi te vrste v Avstriji. Blagoslov so izvršili prevzvišeni gospod knezoško ob asistenci mil. gospoda prošta Metliškega in drugih gospodov duhovnikov. Po blagoslovo so se prvi čez most prepeljali. Prevzvišeni knezoško ob dežel. odbornikom g. Zajcem, nato mil. g. prošt z c. kr. okrajnim glavarjem, in razni zastopniki, občinskega in cestnega odbora. — Ni kupčije. Lansko leto je bilo ob tem času v Belokrajini veliko ljudi iz Primorskega, ki so češplje kupovali in lupili, a letos jih ni videti drugod kot ob novograjeni železniški progi, ker nam je češplje spomladanska slana uničila, kar kmet sedaj posebno občuti, ko nima odkod »groša« dobiti.

Goriška trgovina ni nobeni stvari več podobna. Dan na dan novi polomi. Seveda je marsikaj — morda največ — kriva temu denarna kriza in pa razni drugi polomi (n. pr. Banca popolare, Trgovsko obrtna itd.) Tupatam je vmes teudi očitna sleparija. Mnogokrat žene trgovca v propad njegova nesposobnost. Toda premnogo krat je kriva polomov tudi lahkomišljenost in upravljivost. Koliko imamo v Gorici trgovcev, ki komaj dihajo pod težo dolgov.

Namestu pa, da bi se brigali za prodajalno, dopivajo cele noči in igrajo ter izgubljajo cele stotake. Na tak način ne pridemo nikamor. — Te dni je sodišče dalo aretirati več laških trgovcev v konkurzu radi sleparij. Ti so: Krainer v Raštelju, Ferfoglia in Mosetig iz Ronkov. Poštenost, pridnost in varčnost veljajo tudi še dandanes največ.

Obstrelil se je 18letni čevljar Al. Malič iz Vrtojbe, ki je bival pri svoji sestri v Gorici. Iz neznanega vzroka je fant šel in si pognal kroglo v glavo, kjer mu je obtičala. Fant se sedaj zdravi v bolnišnici.

Po Vipavskem pridno popravljajo po vaseh razne poti in ceste z denarno podporo, ki so jo dobili od vlade. Nekaj zaščujka je vendarle, zlasti še, ker vsled deževja se nam ne obeta dobrega.

Vodovod na Vrsnem. Z Vrsnega nam pišejo: Naš vodovod je sicer zgrajen, a kolavdiran še ni. Vsled tega imamo velike sitnosti, ker druge polovice državne podpore nismo še sprejeli. Prosimo g. poslance, naj nam izposlujejo, da se bo ta naša zadeva kmalu rešila. — Sicer pa smo z vodovodom prav zadovoljni.

Nesreča v naši vojni mornarici. Na vojni ladja »Gäa«, ki se nahaja v dalmatinskih vodah, je počila cev. Para je tako ožgala 3 podčastnike, da so vsi trije umrli vsled opeklin. Ponesrečenci so: 19letni Peter Čija k, 21letni Maks Appenrot in 24letni Rudolf Kopje. Pokopali so jih 9. t. m. v Šibeniku.

Jukić obsojen na smrt. V ponedeljek se je po dolgotrajni razpravi izrekla sodba nad Jukićem in njegovimi tovariši. Točno ob 11h dopoldne pridejo sodniki v dvorano, vsi črno opravljeni, znamenje, da se glasi obsodba na smrt. Med čitanjem sodbe je Jukić venomer klical: »Čuvaja na vešala! On je kriv!« — Jukić, ki je bil obtožen poskušenege umora na kraljevega komisarja Čuvaja ter ustrelil 2 druga človeka, je bil obsojen na smrt na vešala. Drugi obtoženci so dobili kazni 6 mesecev do 6 let, 4 so oproščeni, a izgnani iz Zagreba. Ti obtoženci so stari od 15 do 22 let, med tem ko je Jukić star 25 let. — Vsi obsojenci so po obtožbi zapeli »Lepo našo domovino« ter klicali »Živio Jukić«. V Zagrebu je bilo vse pokoncu. Pripravljeno je bilo vse vojaštvo. Prijetih je bilo celo več gospodičen. Tudi v Splitu in Sarajevem so bile demonstracije radi Jukićeve smrtne obsodbe.

Ceno premogu nameravajo zvišati v Pragi za 14 do 16 vinarjev pri meterskem centu. Ceno premogu v industrijske svrhe nameravajo celo povišati za 40 odstotkov.

Pred laškim vojnim sodiščem oproščeni vjeti turški poročnik. Vojno sodišče je oprostilo vojnega vjetnika, turškega poročnika Izmajila Ibrahima obtožbe, ker se je stepel in ranil nekega laškega desetnika in več laških vojakov. Izmajil Ibrahim se je zagovarjal, da so ga z vinom opijanili njegovi laški častniki tovariši in je prosil, naj se na to ozirajo, ko mu bodo odmerjali kazen. Vojno sodišče je nato turškega častnika oprostilo. Ko se je Ibrahim Izmajil vrnil v vojašnico, je poiskal laškega deset-

nika, ki ga je »v dobri volji« oklofutal, mu dal roko in ga v znamenje miru in sprave poljubil.

Bankovci v želodcu. V Krakovu zaprta mednarodna žepna tatova Aron in Izak Rosenfeld, ki sta ukradla v ekspresnem vlaku poslancu Blumu 74.000 kron, nista hotela v zaporu jesti. Upraviteljstvu jetnišnice se je to zdelo sumljivo in prisililo je tatova, da sta morala piti ricinovo olje. Uspeh je bil čudovit in presenetljiv. Ricinovo olje je povzročilo, da je prišlo iz želodca enega brata v dveh obrokih 16.000 kron, iz želodca drugega brata pa 20.000 kron v bankovcih, ki sta jih zvitja ptička snedla.

Pri žrebanju turških srečk 1. avgusta t. l. je zadela 400.000 frankov številka 389.758, 30.000 frankov številka 209.692, po 10.000 frankov številka 1.042.444 in številka 1.382.100, po 2500 frankov številka 682.447, 1.310.452, 1.632.093, 1.652.851, 1.946.292, 1.956.637, po 2000 frankov številka 34.328, 724.602, 733.365, 1.057.234, 1.075.206, 1.090.475, 1.735.208, 1.811.346, 1.877.718, 1.887.241, 1.921.279, 1.956.636, po 1000 frankov številke 34.326, 34.329, 386.161, 426.787, 497.462, 687.587, 709.667, 737.737, 773.568, 872.168, 872.169, 906.750, 922.924, 964.834, 982.965, 1.168.976, 1.354.09, 1.432.793, 1.432.794, 1.514.908, 1.631.446, 1.790.506, 1.877.720, 1.920.043, 1.947.218, 1.953.112, 1.965.108, 1.439.423.

Naš cesar in zrakoplovec Blaschke. Znano je, da je pri mednarodnem tekmovalnem letanju po zraku avstrijski poročnik dosegel tako velike uspehe, da so celo Francozi bili presenečeni. Blaschke pa ni letal pod svojim imenom, ampak pod imenom svoje zaročenke pl. Csakay, katere pa ne more poročiti, ker nima potrebne kavcije 80.000 kron, kar je potrebno za vse častnike, ki se hočejo poročiti. Te dni je bil Blaschke od cesarja poklican k avdienci, kjer ga je prašal: »Vi hočete poročiti ono damo, pod katere imenom letite?« Blaschke je odgovoril: »Žal, Veličanstvo, da to ne gre, ker nama manjka kavcija.« Cesar mu je pa potrkal na ramo in rekel smehljaje: »Tako pridnim častnikom kakor Vam, ljubi moj nadporočnik, treba pomagati preko tako malih zaprek.« — Cesar je na to iz svojega dal izplačati Blaschkeju svoto, ki mu je še manjkala. Del kavcije pa si je Blaschke zaslužil kot nagrado s svojimi krasnimi poletji po zraku.

Sedem morilcev usmrčenih. V New Yorku so 13. t. m. na en dan usmrtili 7 morilcev, med katerimi je bilo 6 Italijanov in 1 Zamorec.

Zopet delavska nesreča v Nemčiji. V jeklarni Hoesch v Dortmundu se je podrl velik kup žlindre in podsul 26 delavcev. Dosljej so izvlekli 13 mrličev.

1200 ljudi zastrupljenih. V Palermu v Siciliji je obolelo na zastrupljenju 1200 ljudi, ker so pili slabo vodo.

Povodnji v Lombardiji so odnesle mostove in hiše. Več ljudi je mrtvih.

Snega en meter visoko je zapadlo pret. teden po tirolskih hribih.

Velikanski potres je obiskal pret. dni obali Marmarskega morja (pri Carigradu). Ob obali je porušeni 15 mest, 1000 oseb je ubitih, 3000 ranjenih. Po trdnjavah so se prevrnili topovi, iz zemlje so mnogokje bruhnili petrolejski vrleci. Brez strehe je 50.000 ljudi.

Napad na vojaško smodnišnico. Dne 11. t. m. ponoči se je v Klosterneuburgu nekdo priplazil do smodnišnice. Ko ga je vojak ustavil, je neznanec ustrelil na vojaka iz revolverja. Kroglja je prevrtala vojaka čepico. Vojak je streljal nazaj, a ni zadel. Kakor so dognali po krogli, je neznanec imel vojaški revolver. Preiskali so vse, a ga niso dobili.

Listnica uredništva: Nabrežina, Šempas: Vsega nemoremo. Je prepozno došlo!

Trst in Istra.

Pomjan je zapustil 8. t. m. č. g. župnik Ivan Schifferer in se podal na novo župnijo Sežana. Častiti gospod je bil zelo previden, miren in jeklen značaj, tako da so ga spoštovali in cenili celo njegovi politični nasprotniki. Da bi rešil slovenski rod iz krepkev italijanske komore je ustanovil »Posojilnico in hranilnico«, katero je vodil se čudovito vnemo, vstranostjo in požrtovalnostjo 6 let in jo pripravil do ene prvih posojilnic v Istri glede solidarnosti. Ker ves odbor deluje popolnoma brezplačno iz čiste ljubezni do slovenskega kmeta, za to si je pridobila zadruga ugled in zupanje v vsi Koperski okolici in si je pomagala tudi v najhujši svetovni denarni krizi. Radi tega slovensko ljudstvo na Pomjanščini ne bo nikdar pozabilo svojega požrtovalnega ustanovitelja posojilnice, se ga bode vedno z veseljem spominjalo, mu izreka tem potom svojo zahvalo in mu želi blagoslova in mnogo sreče v novi župniji.

Romanje v Strunjan v osmici slavja 400-letnice prikazanja Matere Božje iz slovenskih župnij Koperščine bode 21. avgusta. Ob 9. uri slovesna sv. maša s primerim slovenskim govorom, popoldan ob 1. in pol lit. M. B. sv. blagoslov.

Ponesrečen vojak na lovu. Pret. soboto je šlo nekaj podčastnikov 3. bataljona 97. pešpolka v Bazovici lovit golobe. Ž njimi je bil tudi 21 letni prostovoljec Josip Holmoz, doma iz Budjevic na Češkem. Na 15 m dolgi vrvi se je spustil v globoko jamo, iz katere ga ni bilo več ven. Tudi njegova tovariša si nista mogla pomagati, da bi po strmini prišla na plano. Priti so morali gasilci, ki so osvobodili oba podčastnika, nakar se je neki gasilec na vrvi spustil 125 m. globoko v jamo, kjer je Holmoza našel mrtvega. Fant se je ubil na skali.

Puljska laška iredenta je v Pulju tako gospodarila, da so celo denarji cerkvenih bratovščin zapravljeni. Toda izvedelo se je tudi, da so iredentovci za slučaj vojne nameravali Avstriji nagajati s svojo električno, vodo in plinom.

Iskre.

Nemški katoliški shod se je otvoril 11. t. m. v staroslavnem mestu Aachen. Ude-

ležba je velika. Posebno opozarjamo na prevažne besede škofa Kettelerja, ki jih je govoril ob tej priliki. Govoril je, kako naj se **dobri katoličani** ravnajo namram **odredbam papeža in škofov**. Povdarjal je, da dober katoličan nikdar javno po časopisih ne bo grajal odlokov sv. Očeta in škofov. »Tega ne stori katoličan, ki kaj da na svojo čast. Ne sme se pozabiti, da je v takem slučaju dolžnost **škofov**, položaj popolnoma razjasniti.« — To naj si katoličani zapomnijo!

Za poduk in zabavo.

Visoke plače. Župan mesta Berolina, glavnega mesta nemškega cesarstva, ima na leto 40.000 mark t. j. 47.000 kron plače. To pa ni veliko v primeri s plačo nemškega državnega kanclerja (to je po naše ministerski predsednik in zunanji minister obenem.) Ta ima 100 tisoč mark plače na leto. So pa državni uradniki, ki imajo še več plače. Nemški poslaniki (zastopniki nemške države) v Londonu in v Peterburgu imajo 150.000 mark, nemški poslaniki na Dunaju, v Parizu, Carigradu in Washingtonu imajo pa po 120.000 mark letne plače. To pa zaradi tega, da se država s svojimi zastopniki postavi in da jih nemore nihče podkupiti. Tudi druge države dajejo svojim poslanikom tako velike plače.

Najhitrejši vlak na svetu vozi v Ameriki med New-Yorkom in Čikago. V 18 urah prevozi 907 angleških milj (1 angleška milja na suhem meri 1609 metrov). Na uro prevozi tedaj ta brzovlak 81 kilometrov. Hitrost njegova pa je v resnici večja, ker so vračunani odmori na postajah. Ta brzovlak bi vozil od Volčjedrage do Bohinja eno uro. Naš vozi okroglo 2 uri. Če bi naš vipavski »miško« vozil s hitrostjo tega ameriškega brzovlaka bi pridiral v Ajdovščino v okroglo 20 minutah. Sedaj jo »riba« iz Gorice v Ajdovščino $1\frac{3}{4}$ ure. Na poti, ki jo ameriški brzovlak prevozi v 18 urah, bi se vipavski »lukamatija« mučil cele 4 dni.

Ognjena dežela. Malo čuden je to ime. Tako se zovejo otoki v najbolj južnem koncu južne Ameriki. Ime ima ta dežela najbrže odtod, ker je tam dosti ognjenikov, ki bruhaajo iz sebe ogenj. Deželo je l. 1520 odkril Portugalec Magalhaes (beri Magaljiš). Ta mož je bil prvi, ki je prišel okrog sveta. Predno so Evropejci prišli na Ognjeno Deželo, so prebivali tam prvotni prebivalci, Indijanci. Dva rodova sta še ohranjena od njih: rod Jaghan in rod Alakalef. Izumirajo vedno bolj. Evropejci jih zatirajo in uničujejo. Edino katoliški misijonarji pomagajo tem revežem. Rod Jaghan šteje še kakih 1000 duš. Žive skoro vedno v čolnih. Čolni so do 5 m. dolgi. Na sredi gori neprenehoma ogenj na ognjišču iz ilovice. Žive se večinoma od školjk. Šteti znajo le do 3. Njihov jezik ima malo besedi. Izrazov, kakor so: ljubezen, hrabrost, sploh ne poznajo.

Najglobokejša točka Jadranskega morja je blizu Kotora v južni Dalmaciji proti sredini morja. Znaša nekako 1223 m.

V 37 dneh okrog sveta se da sedaj čisto lahko priti, če so zveze vlakov in parnikov ugodne. Iz Londona do Jokahane na Japonskem preko Rusije je 14 dni. Od tod smo v 12 dneh s parnikom v mestu Vancouver v Severni Ameriki. Odtod preko New Yorka nazaj do Londona se pa pride v 11 dneh. Najlepši čas za tako potovanje je od januarja do maja. Najlepše je na Japonskem v aprilu, ko tam cveto črešnje.

Slov. Straža potrebuje pomoči!

Književnost.

A. Remec: Pavla, drama v 3 dejanjih.

Čudna so pota slovenskih kritikov; oni imajo nazore in prodajajo jih kar na debelo ob vsakem novem literarnem delu. In publikum, naj bi bil še tako prepričan o vrednosti dela, se znebi svojih misli in prisega na kritiko, ki vstvarja javno mnenje. Tako se je godilo in tako se še godi. A čas — najboljši kritik — osmeši vse samozavestne besede, ki so jih napisali in pišejo ljudje v misli, da imajo v zakupu pojmovanja umetnosti in da je njih mnenje edino pravo in nezmotljivo. Vzglede je dovolj!

In jaz sem prepričan, da bo čas govoril drugačno besedo o Remčevi »Pavli«, ki sta jo ob priliki vprizoritve v Ljudskem domu z visokega kritičkega stola milostno zmrcvarila -n- v »Laibacher Zeitung« in F. T. v »Slovincu«. Človek, ki je bil pri predstavi in pozna dramo, si ne more kaj, da ne misli o visokih gospodih kritikih: priznanim močem si ne upajo reči ene odklanjajoče besede po mladih pa lop! »Poslušaj nas, jej kruh naših mnenj in dobrih nauk, če hočeš, da te bomo upoštevali in boš osebnost, ki kaj pomeni!«

Saj se poznamo in gospod -n- ve, da v te km i zmaga mladina s svojo vstvarjajočo silo! G. F. T. pa se bo moral sprijazniti z mislijo, da je »Pavla« tudi takšna kakršna je dovršeno umetniško delo in da ni »ostal avtor ž njo pri začetniškem poizkusu«. — Kdor hoče dejanje поблиže spoznati, naj bere »Slovenca« št. 174 s 1. avg. 1912 in »Slov.« in »Laibacher Zeitung« s 3. avg. 1912.

Problem »Pavle« je čisto nov v naši literaturi, ki ga je prijatelj Remec častno rešil, dasi mu to kritika oporeka. Igra je bila spisana že pred tremi leti in ni priložnostna. In po preteku treh let je postala takšna, kakoršno smo videli na Ljudskem odru. Da je pisatelj za to svoje delo študiral in ga ni dal nedovršenega kot poizkus na oder — je jasno. Kako pojmujejo kritiki karakter posameznih oseb, je njih reč — avtor ve že sam, kaj je hotel in kako jih je moral podati. Da bi poslušal sedaj kritike, bi »Pavla« ne bila »Pavla«, kakoršno je gledal on v vstvarjajočih urah.

V tehničnem oziru bi jaz le malenkosti popravil. Radi jasnosti. V par dialogih bi

bolj povdaril nekatere fine, ki jih sedaj gledalec, če ne pozna drame, prezre. O razblinjenosti prvega dejanja govoriti, je smešno in kaže neumevanje, drugo je klasično dovršeno in ga postavimo lahko zmerno vestjo ob stran Ibsenovim dramam, tretje je tako, kot ga je hotel avtor imeti in ga hvali celo F. T. Posamezne osebe, Ogradnika in Lolo, sta ljubljanska kritika čisto napačno pojmovala! Lola ni »obligatni polnorček« in Ogradnikova ljubezen ni »Eselej«, kakor se je blagovolil izraziti g. -n-. Ogradnik je že zrel mož, ki ve, kaj hoče in Lola je zdrava prirodna moč, tak kot vzraste v svojem svetu in živi sam svoje življenje. Nov tip je in ne obligatni polnorček! G. F. T. ne ve, kaj naj bi bil v dram. Povem mu: nemesis divina! — Kritik v »Slovincu« meni, da se »Pavla« v sedanjih obliki ne do obdržala na odru. Kaj naj pomeni potem to, da jo vprizorijo v kljub ljubljanskim kritikom v Kranju, v Železnikih in v Gorici? To je pač najlepši odgovor na omenjeni kritiki.

Prijatelju Remču iskreno čestitam! Izlohene steze naj hodijo drugi, njemu jih ni treba, ker velika je njegova moč, da pojde novo pot, ne oziraje se na levo in desno, in bo osebnost, ki pokažemo Goričani lahko s ponosom nanjo!

Jos. Lovrenčič.

»Livško jezero«. G. vitez Klodič je izdal pesem »Livško jezero«, kakor smo že poročali. To delo je profesor dr. Pregelj v »Dom in Svetu« kritikoval in povdarjal hibe, ki jih ima to delo. Nato kritiko je neki gospod odgovarjal v »Gorici« in »Prim. Listu«, kjer očita g. dr. Pregelju, da je delo prepovršno presojal. G. dr. Pregelj nam je poslal naslednji odgovor pod naslovom »Malo odgovora kritiku«, ki ga objavljamo:

»Gorica« z dne 6. avg. in »Prim. List« z dne 1. avg. sta odklonila mojo kritiko Klodičevega »Livškega jezera« v »Dom in Svetu« na način, ki ga pri najboljši volji ne smem in ne morem mirno prezreti. Ljalno izjavim, da mi je oseba sivega in zasluznega šolskega nadzornika g. viteza Klodiča nad vse simpatična. Svojo kritiko sem pisal zgolj iz slovstvenega stališča, iz stališča umetnosti tako kakor sem jo pisal, zato ker sem jo moral tako, ako sem delo sploh hotel objektivno oceniti in ne reklamno s pokloni priporočati. In to je edino pravo stališče kritike. In to se mi zdi potrebno omeniti, ker sem mnenja, da stoji kritik v »G.« in P. L.« pod vtisom sugestije, da sem hotel oznanjati proti omenjenemu »umotvoru« bojkot, Knjigi želim najboljši vspeh na knjižnem trgu. Ne dam si pa dopovedati od kritika v »G.« in »P. L.«, »da bi sam čutil, da je moja kritika v »D. in S.« prepovršna.« In naj zopet sodi čitatelj sam, da li sem jaz verodostojnejši ali moj »absolutno objektivni« kritikokritik v »Gorici«.

Očitke v svoji kritiki sem označil jasno in pregledno s številnimi strani, tako da more sleherni primerjati delo in kritiko. G. kritik v »G.« bi moral — če ve kaj je akad. kritičnost — moje očitke ovreči z dokazi, da sem krivičen, pristranski. Toda kar on navaja proti meni, to niso dokazi, to so

Oglas.

Sl. županstva in čast. cerkvena oskrbnitstva, katera so naročila umetne ognje za rojstni dan Nj. Veličanstva in poslala tudi naročila za proslavo evharističnega shoda, naj blagovolijo sprejeti na znanje mojo zahvalo in poročilo, da so toliko ena kot druga naročila že dovršena.

Ona sl. županstva in čast. cerkv. predstojništva, katera niso še poslala naročil za proslavo evharističnega shoda, vljudno vabim da to čim prej storé, ker se naročila z vsakim dnevom tako množe da bode težko vsem postreči, ako se pravočasno ne prijavijo.

Z odličnim spoštovanjem

prva prim. tovarna umetnih ognjev
v Gorici.

Izvrstno domače vipavsko vino od 56 l naprej prodaja po dogovoru. Na željo se dostavi vzorce.

Filip Samec,
Šmarje pri Ajdovščini.

Zobozdravniški in zobotehniški atelje

Dr. I. Eržen GORICA

Jos. Verdi tekališče štev. 37
Umetne zobe, zlato zobovje, zlate krone zlate mostove, zobe na kaučukove plošče uravnavanje krivo stoječih zob. Plombe vsake vrste. 19
Ordinira v svojem ateljeju
od 9. ure dop. do 5. ure pop. št. 20

Edina zaloga najboljših
sesalk za gnojnice

navadnih in raztezajočih od 3 m do 4,80 m. Cene od 50 do 80 K.

Razpršilnike vsake vrste od 4 do 12 K.

Pinter & Lenard
v Gorici, Raštelj štev. 7--8.

V. Znidarčič & dr.
stavbena tvrdka
v GORICI VIA MATTIOLI.

Izdeluje vsakovrstne načrte, stat. račune, sprejema stavbinska dela vseh vrst, izdeluje tudi Wesfal-trope patent. v vseh avstrijskih mestih št. 27221. Izdeluje enodružinske hiše po sistemu votli blok ki je najtrpežnejše zidovje, ki vzdržuje suha stanovanja z vedno isto temperaturo.

Služabnik

neporočen, za slovensko družino v mestu
dobi takoj službo.
Več pove naše upravništvo.

VINO,

motno, zavreto, pokvarjeno se popravi. Prosi se mal vzorec prinesiti ali poslati.
Naslov pove upravništvo „Novega časa“.

Pozor!

Šivalni stroji po tovarniški ceni radi opustitve zaloge
pri **M. ŠULIGOJ** v Gorici Barriera 43
blizu drž. kolodvora v lastni hiši.

Zaloga vozov in drugih priprav v lastnih prostorih Via della Tesa št. 31.
Telefon št. 14-02. — Tu se sprejemajo nočna naročila.

Podjetje razpolaga z 18-timi krasnimi vozovi za mrtvaške sprevede ter lahko postreže z najfinjšo opremo, kakor tudi s čisto navadno.

V svoji trgovini na Corsu ima veliko izbero vencev iz umetnih cvetic, biserov, porcelana in kovine ter izdeluje vence tudi iz svežih cvetic.

Vsakovrstne krste, kovinaste in lesene, obleke, čevlje in druge potrebščine za mrlične in sprevede, voščene sveče iz lastne tovarne itd. vse po nizkih konkurenčnih cenah.

NOVO POGREBNO PODJETJE, TRST
(vogal Piazza Goldoni) - CORSO 47 - (vogal Piazza Goldoni)

V podružnicah in zastopih:

na Opčinah pri g. Mrzaku,
v Nabrežini pri g. Vitezu,
pri Orehu (Nogere) pri g. Jamšku
se dobi vse za pogrebe potrebno blago.

V slučajih potrebe se toplo priporoča udani

HENRIK STIBELJ
deležnik in upravitelj podjetja.

Podružnica Ljubljanska kreditna banka v Gorici

Corso G. Verdi šte. 37.

se bavi z vsemi v bančno stroko spadajočimi posli. Vloge na knjižice obrestuje po $4\frac{1}{2}\%$,
vloge v tekočem računu po dogovoru

Centrala v Ljubljani. Podružnice:
Celje, v Celovcu, Gorici, Sarajevu, Splitu in Trstu.

št. 14

Delniska glavnica K 8.000.000
Rezervni zaklad K 800.000

Oddati je v Podgori pri Gorici
službo

organista.

Prosilci naj se oglašijo pri ku-
racijskem uradu istotam.

ŠIRITE „NOVI ČAS“!

MIZARSTVO

odlikovano z električnim mehničnim obratom

ANT. CERNIGOJ

GORICA TRZASKA CESTA št. 18.

Izdeluje: Cerkevne oprave oprave
klopi, spovednice, klečalnike.

Stavbena dela okna, vrata, podovi.

Zaloga pohištva omare, mize, postenje,
stolice, okvirje, blazine in šuste.

Zaloga: Strugarških in rezbarskih
izdelkov.

Naznanilo.

Družinsku Hiša z lepim vrtom je v prav
lepem kraju na prodaj v Gorici oddaljena 7
minut od Travnika. Kdor prej pride, prej
melje! Poizvé se v upravnštvu tega lista.

Svoji k svojim! Svoji k svojim!

MIHAELJ TURK

Gorica — na Kornu šte. 6 — Gorica
priporoča slavnemu občinstvu svojo brivnico.
Zagotavlja točno postrežbo. Sprejema naročila
za maskiranje po zmerni cenah.

Goriška zveza

gospodarskih zadrug in društev v Gorici
registrovana zadruga z omejeno zavezo

posreduje pri nakupu kmetijskih potrebščin in pri prodaji
kmetijskih pridelkov.

Zaloga je v hiši „CENTRALNE POSOJILNICE“ v Gorici,
TEKALIŠČE JOS. VERDI ŠT. 32.

Prodajalna Katoliškega tisk. društva v Gorici

se je preselila in se nahaj. sedaj

Montova hiša, Gosposka ulica šte. 2.

Priporoča se toplo za obilen obisk.